KLUCZ ODPOWIEDZI · DLA NAUCZYCIELA

Sprawdzian z renesansu (język polski)

Grupa A

1. (1 pkt) **C**

2. (1 pkt) **B**

3. (3 pkt) **1. F; 2. P; 3. P** — po 1 pkt za zdanie

4. (3 pkt) **1. F; 2. F; 3. P** — po 1 pkt za zdanie

5. (5 pkt) **1–A, 2–E, 3–D, 4–C, 5–B** — po 1 pkt za parę

6. (3 pkt) **(1) Bóg; (2) dzisiejszy; (3) odkładając** — po 1 pkt za lukę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Makduf to tan Fife, który odkrywa zamordowanego Duncana. Ucieka do Anglii, do Malcolma, a Makbet w odwecie każe wymordować jego żonę i dzieci. Wtedy Makduf staje się mścicielem. Może zabić Makbeta, bo urodził się przez cesarskie cięcie („przed czasem ze swojej matki wydarty był łona"), a przepowiednia chroniła Makbeta przed każdym, kto jest „z kobiety zrodzony".
Punktacja: tan Fife, odkrywa morderstwo (1 pkt); zabija Makbeta - cesarskie cięcie (1 pkt)

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Poeta uprzedza czytelnika, że znajdzie w zbiorze fraszki dobre, złe i średnie. Porównuje książkę do budowy muru: na bokach murarze kładą lepszą, bardziej rumianą cegłę i ciosany kamień, a do środka wrzucają kawałki i gruz. Tak samo zbiór składa się z utworów wartościowych i słabszych — to żartobliwa, skromna autoprezentacja.
Punktacja: Wskazanie, że w zbiorze są fraszki dobre, złe i średnie — nierówne jakościowo — 1 pkt. Objaśnienie porównania z murem: z zewnątrz układa się lepszą cegłę i ciosany kamień, a do środka gorszy materiał i gruz; podobnie zbiór zawiera utwory lepsze i słabsze — 1 pkt. Maks. 2 pkt.

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Ojciec mówi, że jeszcze niedawno był ojcem, a dziś nie ma nikogo, kto by go tak nazwał, bo śmierć zabrała mu wszystkie dzieci. Ostatnie dziecko zginęło, bo połknęło lichą haftkę. Tragizm polega na kontraście między niedawnym szczęściem a całkowitą pustką oraz na tym, że życie dziecka przerwała błaha, przypadkowa rzecz.
Punktacja: Wskazanie, że ojciec stracił wszystkie dzieci i nie ma już nikogo, kto nazywałby go ojcem (ostatnie dziecko zmarło po połknięciu haftki) — 1 pkt. Wskazanie tragizmu: nagłość i błahość przyczyny śmierci, całkowita utrata potomstwa, kontrast: niedawno ojcem, dziś bez nikogo — 1 pkt. Maks. 2 pkt.

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Fortuna jest zmienna: u niej łatwo się zdarza, że kto stał, upada, a ten, kto niedawno leżał u jej nóg, po chwili patrzy na innych z góry. Ludzie są w jej władzy („my siedziem w jej prawie"), czyli są od niej zależni. Podmiot radzi, by tak ułożyć umysł, żeby umieć znosić i szczęście, i nieszczęście — nieszczęście mężnie wytrzymać, a w szczęściu się nie wywyższać. Gdy szczęście odchodzi, trzeba oddać to, co się dostało, i schronić się we własnej cnocie.
Punktacja: Działanie Fortuny: jest zmienna, kapryśna — kto stał, upada, a kto leżał u jej stóp, wkrótce wywyższa się; człowiek jest w jej władzy — 1 pkt. Postawa: umieć znosić szczęście i nieszczęście — w nieszczęściu mężnie wytrzymać, w szczęściu się nie wynosić; gdy szczęście odejdzie, oddać je i schronić się w cnocie — 1 pkt. Maks. 2 pkt.

Grupa B

1. (1 pkt) **C**

2. (1 pkt) **D**

3. (3 pkt) **1. P; 2. P; 3. F** — po 1 pkt za zdanie

4. (3 pkt) **1. P; 2. P; 3. F** — po 1 pkt za zdanie

5. (5 pkt) **1–D, 2–A, 3–C, 4–B, 5–E** — po 1 pkt za parę

6. (3 pkt) **(1) Litwa; (2) Wisłę; (3) nogą** — po 1 pkt za lukę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Poeta przestrzega, że śmierć chodzi za człowiekiem przez cały czas, dlatego nie wolno dać się zwieść zdrowiu ani młodości: nikt nie wie, kiedy każą mu odejść, a wtedy nie pomogą ani płacz, ani dary. Przestrogę wzmacnia sytuacja z początku fraszki — Kosa kładą do grobu ci sami towarzysze, którzy wczoraj bawili się z nim wesoło. Kontrast wczorajszej radości i dzisiejszego pogrzebu pokazuje, jak nagle przychodzi śmierć.
Punktacja: Przestroga: śmierć towarzyszy człowiekowi zawsze; nie wolno ufać zdrowiu ani młodości, bo nie wiadomo, kiedy trzeba będzie odejść, a wtedy nie pomogą łzy ani dary (motyw memento mori) — 1 pkt. Wzmocnienie: Kosa chowają towarzysze, którzy jeszcze wczoraj weselili się z nim — kontrast wczorajszej zabawy i dzisiejszego pogrzebu pokazuje nagłość śmierci — 1 pkt. Maks. 2 pkt.

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Pieśń twierdzi, że nie ma nic nędzniejszego niż chciwiec, który zbiera dla kogoś innego, a sam głoduje. Godności i urzędy są złudzeniem, bo śmierć i tak wszystkich zrówna. Majątek chciwego ojca przejmie syn, który odziedziczy worki z pieniędzmi, ale nie rozum ojca — i szybko je roztrwoni. Poeta widzi w tym Boży porządek: co jeden zgromadzi, drugi rozrzuci, żeby świat nie popadł w żebraninę. Dlatego lepiej odrzucić troski i cieszyć się winem.
Punktacja: Ocena chciwego: nie ma nic nędzniejszego — zbiera dla innych, a sam umiera z głodu; godności i urzędy to błędy, bo śmierć wszystkich zrównuje — 1 pkt. Los majątku: syn roztrwoni to, co ojciec zgromadził (co jeden zgromadził, drugi rozciska; syn tylko worki zliczy, w rozumie nie dziedziczy) — Bóg tak urządził świat — 1 pkt. Maks. 2 pkt.

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Panowie narzekają, że dawniej dwór był pełen zapaśników, szermierzy i gońców, a dziś młodzi słudzy umieją tylko lać w siebie wino jak w beczkę. Poeta przyznaje, że słudzy się zmienili, ale odpowiada, że zmienili się także panowie: dawni kochali się w męstwie, a dzisiejsi wolą kupca z workiem pieprzu niż rycerza. Skoro panowie nie cenią dzielności, trudno się dziwić, że słudzy nie walczą.
Punktacja: Zarzut panów: dawniej byli dzielni zapaśnicy, szermierze, gońcy, a dziś młodzi słudzy umieją tylko pić — 1 pkt. Odpowiedź poety: trudno też o takich panów jak dawni, którzy cenili męstwo; dziś wolą Żyda z workiem pieprzu (zysk, handel), więc nic dziwnego, że słudzy nie walczą — winni są sami panowie — 1 pkt. Maks. 2 pkt.

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Podmiot posługuje się apostrofą — zwraca się do zdrowia jak do osoby, nazywając je drogim klejnotem. Oddaje mu swój ubogi dom i prosi, by zdrowie zechciało w nim zamieszkać, czyli by nie opuszczało jego i jego bliskich.
Punktacja: Nazwanie środka: apostrofa (bezpośredni zwrot do zdrowia, uosobienie) — 1 pkt. Wskazanie prośby: podmiot ofiarowuje zdrowiu swój ubogi dom i prosi, by je sobie upodobało, czyli zamieszkało w jego domu — 1 pkt. Maks. 2 pkt.

Skala ocen (orientacyjna, 24 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	22–24 pkt
dobry (4)	18–21 pkt
dostateczny (3)	12–17 pkt
dopuszczający (2)	8–11 pkt
niedostateczny (1)	0–7 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/polski/renesans**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.